

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Всеукраїнська наукова студентська конференція
«Міжнародне право в період
турбулентності міжнародних відносин»

25 жовтня 2024

м. Одеса

Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» Олега ТОДОЩАКА
(наказ № 3178-44 від 08.10.2024 р.)

Відповідальний редактор

Аракелян Мінас Рамзесович – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України.

Укладачі:

Бехруз Хашаматула Набійович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права.

Бугаєць Альона Сергіївна – асистент кафедри міжнародного та європейського права.

Гриб Анна Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Дронов Владислав Юрійович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Форманюк Вікторія Василівна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Слісаренко Анастасія Олександрівна – здобувачка вищої освіти 4 курсу факультету судового та міжнародного права.

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23. Тел. +38(048)719 8685

«Міжнародне право в період турбулентності міжнародних відносин» : студентська науково-практична конференція, 25 жовтня 2024 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2024. 489 с.

© НУ «Одеська юридична академія», 2024

© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

Димура Катерина Володимирівна
здобувачка 1-го курсу магістратури
факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

МІГРАЦІЙНА КРИЗА В ЄС: ПОШУК БАЛАНСУ МІЖ БЕЗПЕКОЮ ТА ПРАВАМИ ЛЮДИНИ

Міграційна криза, яка охопила Європейський Союз (ЄС) протягом останніх десятиліть, викликала численні суперечки щодо забезпечення прав людини та підтримання національної безпеки. Стрімке збільшення кількості мігрантів і біженців, які шукають притулку в Європі, призвело до необхідності розробки комплексної політики для управління міграційними потоками.

Питання міграції, що має різні аспекти та виклики, стало центральною темою обговорення на рівні ЄС, оскільки держави-члени шукають оптимальний баланс між правом на захист національних кордонів і дотриманням міжнародних зобов'язань щодо прав людини.

В контексті розмови про сучасний стан міграційної кризи в ЄС, закономірним є те, що за останні кілька років у ЄС спостерігається зростання міграційних потоків, спричинених військовими конфліктами, політичною нестабільністю, економічними труднощами та зміною клімату [1]. Основними країнами, з яких виходять мігранти, є Сирія, Афганістан, Ірак та країни Північної Африки, де тривають військові дії або спостерігається відсутність базових умов для життя. Наприклад, конфлікт у Сирії, що почався у 2011 році, призвів до масової хвилі біженців, багато з яких прагнули потрапити до ЄС, рятуючись від насильства та небезпеки.

Іншим прикладом є Афганістан, де після виведення військ США та повернення до влади «Талібану» багато громадян були змушені шукати притулку за межами країни через загрозу репресій та порушень прав людини [6]. Аналогічно, мігранти з африканських країн часто залишають свої домівки через тривалі політичні конфлікти та бідність, намагаючись дістатися Європи через

Середземне море, що робить їх уразливими до небезпек, пов'язаних із нелегальним перетином кордону та експлуатацією з боку контрабандистів.

Говорячи про проблеми забезпечення прав людини в умовах міграційної кризи, важливо зазначити, що міграційна криза породила складні виклики у сфері дотримання прав людини[2]. З одного боку, держави-члени ЄС зобов'язані дотримуватися міжнародних договорів, таких як Конвенція ООН про статус біженців 1951 року та Європейська конвенція з прав людини, які гарантують право на захист і надання притулку. З іншого боку, у багатьох країнах посилюються настрої щодо посилення контролю за міграційними потоками через побоювання щодо тероризму, злочинності та соціального тиску на національні системи соціального захисту.

Прикладом невідповідності між обов'язками ЄС та дійсністю є ситуація в Греції та Італії, куди прибуває значна частина мігрантів через Середземне море. Табори для біженців, такі як «Морія» на острові Лесбос, стикаються з перенаселеністю, антисанітарними умовами та обмеженим доступом до медичної допомоги, що створює серйозні ризики для здоров'я та безпеки мешканців [3]. Подібні проблеми мають місце і в інших країнах ЄС, де виникають труднощі з розміщенням та інтеграцією мігрантів.

ЄС реалізує низку заходів для управління міграційними потоками, включаючи посилення контролю на зовнішніх кордонах, розвиток співпраці з країнами походження та транзиту мігрантів, а також реформу системи надання притулку. Одним із таких заходів є укладення угод із третіми країнами, наприклад, з Туреччиною у 2016 році, що дозволило значно скоротити кількість нелегальних перетинів через Егейське море [5]. Проте, такі домовленості часто піддаються критиці за те, що вони створюють ризик порушення прав мігрантів, оскільки країни, які приймають мігрантів назад, не завжди забезпечують належний рівень захисту.

Іншою важливою ініціативою ЄС є розвиток системи «спільної відповідальності», що полягає у розподілі біженців між державами-членами для зниження навантаження на окремі країни, які найбільше потерпають від

міграційної кризи. Однак реалізація цієї системи нашоюхується на опір з боку деяких країн, які відмовляються брати участь у розподілі квот, посилаючись на внутрішні політичні обставини та загрози національній безпеці.

Для вирішення міграційної кризи та збереження прав людини, ЄС має знайти підходящий баланс між забезпеченням безпеки та виконанням своїх міжнародних зобов'язань. Одним із ключових аспектів цієї політики має бути посилення контролю за зовнішніми кордонами у поєднанні з дотриманням стандартів прав людини. Це включає надання гуманітарної допомоги мігрантам на кордонах, зокрема в пунктах прийому, а також забезпечення можливості легального в'їзду до ЄС для тих, хто потребує міжнародного захисту.

Для запобігання нелегальній міграції та зменшення ризиків для життя мігрантів, необхідно розвивати шляхи легальної міграції, зокрема програми переселення та гуманітарних віз. Це дозволить створити безпечніші умови для тих, хто шукає притулку, та зменшити навантаження на країни, через які проходять основні міграційні маршрути [4]. При цьому важливо дотримуватися принципу неповернення (*non-refoulement*), що забороняє повернення людей до країн, де їм загрожує небезпека.

Підсумовуючи, важливо сказати, що міграційна криза в ЄС є складним багатогранним викликом, який потребує зваженого підходу для захисту прав людини та забезпечення національної безпеки. Незважаючи на значні труднощі, з якими стикається ЄС, існують можливості для вдосконалення політики, спрямованої на ефективне управління міграцією, дотримання міжнародних зобов'язань та підтримку стабільності в регіоні. Запровадження комплексних рішень, які враховують інтереси як мігрантів, так і країн-членів ЄС, є ключовим для вирішення проблем міграційної кризи та забезпечення стабільного майбутнього для Європи.

Отже, міграційна політика міцно посідає своє місце у фокусі європейської інтеграції. Однак зважаючи не те, що ключові питання в цій сфері все ще залишаються у компетенції національних урядів, спільна міграційна політика й надалі буде складним процесом узгоджень та компромісів

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Намонюк Ч. І. Міграційна криза як загроза політичній єдності держав Євросоюзу. *Міжнародні відносини. Серія «Політичні науки». КНУ ім.Т.Шевченка, Інститут міжнародних відносин.* 2015. №9. URL : http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/2643/2349
2. Малиновська О. А. Міграційна політика: глобальний контекст та українські реалії : монографія. НІСД, 2018. 472 с. URL : https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-05/Migration_Politic_Print-fin-3178a.pdf
3. Солодько А., Фітісова А. Міграційна криза в ЄС: статистика та аналіз політики. URL : <https://www.cedos.org.ua/uk/migration/mihratsiina-kryza-v-yesstatystyka-taanaliz-polityky>
4. Чайковський Ю. В. Вплив сучасних конфліктів на зміну міграційної політики сусідніх держав: міжнародно-правові аспекти. *Актуальні проблеми політики.* 2018. URL : <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/16d1ee63-ef77-42f6-bc27-79dc7eab8643/content>
5. Саракуча М. О., Пілюк С. В. Правове регулювання боротьби з нелегальною міграцією в ЄС у сучасних умовах. *Альманах міжнародного права.* 2020. Вип. 23. С. 37-45. URL : <https://doi.org/10.32841/ILA>
6. Чуєнко В. І., Данелюк І. Г. Правова характеристика причин європейської кризи біженців 2021 року та пропозиції щодо подолання. *Історія політичних і правових учень.* 2021. URL : <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-11/209>

Ключові слова: міграційна криза, безпека, права людини, Європейський Союз.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Мануїлова Катерина Вікторівна.

Шевель Юлія Олегівна	
МІЖНАРОДНЕ ТА НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ПРО ПРАВА ЛЮДИНИ У ПЕРІОД ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ.....	166
Boiko Veronika	
THE ROLE OF THE INTERNATIONAL CRIMINAL COURT (ICC) IN THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS.....	170
СЕКЦІЯ № 4. МІЖНАРОДНЕ ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО.....	176
Загребнюк Дар'я Михайлівна	
МІЖНАРОДНЕ ПРАВО ТА ЗМІНА КЛІМАТУ.....	176
Степаненко Руслана Андріївна	
МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ.....	180
СЕКЦІЯ № 5. МІГРАЦІЙНЕ ПРАВО.....	185
Андрущенко Анна Олександрівна	
ПРОБЛЕМА НЕЛЕГАЛЬНОЇ МІГРАЦІЇ ТА БОРОТЬБА З НЕЮ НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ.....	185
Басюк Вікторія Вікторівна	
РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У РЕГУЛЮВАННІ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ....	189
Белова Лідія Максимівна	
ПРАВО НА ПРИТУЛОК У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ МІГРАЦІЙНИХ КРИЗ: МІЖНАРОДНО- ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	192
Бойко Альона Сергіївна	
ЩОДО ПИТАННЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ БІЖЕНЦІВ ТА МІГРАНТІВ ПІД ЧАС ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ.....	196
Димура Катерина Володимирівна	
МІГРАЦІЙНА КРИЗА В ЄС: ПОШУК БАЛАНСУ МІЖ БЕЗПЕКОЮ ТА ПРАВАМИ ЛЮДИНИ.....	201
Костенко Іван Віталійович	
РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У БОРОТЬБІ З НЕЗАКОННОЮ МІГРАЦІЄЮ.....	205
Крутієва Катерина Анатоліївна	
ЕВОЛЮЦІЯ МІГРАЦІЙНОГО ПРАВА В УКРАЇНІ.....	209
Ліфєрова Владислава Владиславівна	
ОСОБИСТИЙ ЗАКОН УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ В НІМЕЧЧИНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	212
Пугач Марина Віталіївна	